

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Quomodo se habeat ad pudicitiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

circu huiusmodi concupiscentias antonomastice dicitur castitas: sicut & fortitudo est circa ea, in quibus maxime indigemus animi firmitate.

AD III. dicendum, quod ratio illa procedit de fornicatione spiritali metaphoricè dicta, quæ opponitur castitati spiritali, ut dictum est.*

In corp. ar.

¶ Super Questionis centesime quinquagesime prime. Art. 3.

ARTICVLVS III.

¶ Vtrum castitas sit virtus distincta ab abstinentia.

2. di. 24. q. 2. artic. 1. ad 3. & uir. q. 6. i. art. 4. cor. fi.

IN artic. 3. eiusdem quæst. in responsio de ad secundum dubium occurrit, quia delectationes unam magis opprimunt rationem, quam venere; quonia ebris ratio est magis deperdita, quam vacantiu venereis.

¶ Ad hoc dicitur, quod aliud est loqui de delectationibus secundum se, & aliud de illis secundum eorum effectus. Delectationes siquidem venereæ sunt in se maiores, & ipsæ sunt magis opprimentes rationem, quam delectationes, quas sentimus in bibendo vinum. Sed effectus vini delectabilis, scilicet fumalis euaporatio ad cerebrum, magis opprimunt rationem, quam delectatio venerea. Author autem loquitur de delectationibus, & non de effectibus earum.

Li. 3. c. 1. t. 5

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli, dubium occurrit de hoc. Delectationes aliorum sensuum non pertinet ad naturam hominis conservandam, nisi putentur ordinantur ad delectabilia tactus. Nam Arist. in lib. de sensu & sensato, prerogatiua hominis inter alia animalia ponit, quod delectatur odore secundum se. Et hoc prouidit natura ad salutem hominis per frigiditatem cerebri humani conterendam, ut ibi dicitur. Sunt ergo sine ordine ad tactu delectabilia ad conseruandu hominem, delectabilia odoratus, cuius oppositum in litera dicitur ac per hoc oportet aliquam temperantiam specie circa hæc ponere.

Ad anad. aliquantulum a prim. tom. 4.

q. 141. Art. 4.

Li. 9. ex c. 7. a med habetur. om. 5.

¶ 2. Præf. Philosoph. in 3. Ethic. * omnia uitia intemperantiam assimilant puerilibus peccatis, quæ castigatione indigent: sed castitas non minatur a castigatione uitiorum oppositorum, ergo cum per abstinentiam conturbentur quedam uitia intemperantiam, videtur quod abstinentia sit castitas.

¶ 3. Præf. Delectationes aliorum sensuum pertinent ad temperantiam, in quantum ordinantur ad delectationes tactus, circa quas est temperantia: sed delectationes ciborum, circa quas est abstinentia, ordinantur ad delectationes uenereorum, circa quas est castitas, unde dicit Hieron. * Venter, & genitalia sibi metipsis uicina sunt, ut ex uicinitate mæborum, confederatio intelligatur uitiorum, ergo abstinentia, & castitas non sunt uirtutes ab invicem distinctæ.

SED CONTRA est, quod Apost. 2. ad Corinth. 6. connumerat castitatem ieiunij, quæ ad abstinentiam pertinet.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, * temperantia est proprie circa concupiscentias delectationum tactus: & ideo oportet, ut ubi sunt diuersæ rationes delectationis, ibi sint diuersæ uirtutes sub temperantia comprehensæ. Delectationes autem proportionantur operatio nibus, quarum sunt perfectiones, ut dicitur 9. Ethic. * Manifestum est autem, quod aliter generis sunt operationes pertinentes ad usum ciborum, quibus natura indiuidui conseruatur: & operationes pertinentes ad usum ue-

nererorum, quibus conseruatur natura speciei. Et ideo castitas quæ est circa delectationes uenereorum, est uirtus distincta ab abstinentia, quæ est circa delectationes ciborum.

AD PRIMUM ergo dicitur, quod temperantia non consistit principaliter circa delectationes tactus quantum ad habitum sensus detangibile, quod est eiuusdem rationis in communi, sed quantum ad ipsum uirtutem detangibilem, ut dicitur in 3. Ethic. * Est autem alia ratio uenereorum & poribus, & uenereis: & ideo oportet esse diuersas uirtutes, nec sint unius sensus.

AD II. dicendum, quod delectationes uenereæ sunt uirtutes, & magis opprimunt rationem, quam delectationes ciborum, & propter hoc magis indigent castigatione, & temperatione, quia si eis conseruatur, magis ex hoc incretetur concupiscentia, & delectatur uirtutis. Unde Augustinus dicit in 1. soliloquiorum. Nihil esse ieiunij, quod magis exerceat animum uirtutum, quam blandimenta feminæ, corporumque ille contactus, ne quo uxor haberi non possit.

AD III. dicendum, quod delectationes aliorum sensuum pertinent ad naturam hominis conseruandam, nisi prout ordinantur ad delectabilia tactus. Et ideo circa huiusmodi delectationes non est aliqua abstinentia sub temperantia comprehendenda, sed delectationes ciborum, quæ uirtutes aliquantulum ordinantur ad delectationes uenereorum, tamen etiam per se ordinantur ad uitam hominis conseruandam: & ideo etiam per se habent specialem uirtutem, quam uirtutem la uirtus, quæ abstinentia dicitur, ordinat actum suum ad castitatem.

ARTICVLVS IIII.

¶ Vtrum pudicitia pertinet specialem ad castitatem.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod pudicitia non pertinet specialem ad castitatem. Dicit enim Augustinus, quod pudicitia est quedam uirtus animalium, quæ ad castitatem pertinet, sed non est castitas distincta.

¶ 2. Preterea. Pudicitia a pudore idem esse uerecundias: sed uerecundiam, * est de turpi actu, actu uitiioso, ergo pudicitia non

